

Lektura obowiązkowa	
ZAKRES PODSTAWOWY	ZAKRES ROZSZERZONY
1. Utwory literackie poznawane w całości	
1) Jan Parandowski, <i>Mitologia</i> , część I: <i>Grecja</i> ; 2) Sofokles, <i>Antygona</i> ; 3) William Szekspir, <i>Makbet</i> ; 4) Molier, <i>Skąpiec</i> ; 5) Adam Mickiewicz, <i>Dziady</i> cz. III; 6) Bolesław Prus, <i>Lalka</i> ; 7) Fiodor Dostojewski, <i>Zbrodnia i kara</i> ; 8) Stanisław Wyspiański, <i>Wesele</i> ; 9) Stefan Żeromski, <i>Przedwiośnie</i> ; 10) Hanna Krall, <i>Zdążyć przed Panem Bogiem</i> ; 11) Albert Camus, <i>Dżuma</i> ; 12) George Orwell, <i>Rok 1984</i> ; 13) Sławomir Mrożek, <i>Tango</i> .	Utwory określone dla zakresu podstawowego, a ponadto: 1) Jan Kochanowski, <i>Treny</i> (jako cykl poetycki); 2) William Szekspir, <i>Hamlet</i> ; 3) Juliusz Słowacki, <i>Kordian</i> ; 4) realistyczna lub naturalistyczna powieść europejska (Honoré de Balzac, <i>Ojciec Goriot</i> lub Charles Dickens, <i>Klub Pickwicka</i> , lub Mikołaj Gogol, <i>Martwe dusze</i> , lub Gustaw Flaubert, <i>Pani Bovary</i>); 5) Michaił Bułhakow, <i>Mistrz i Małgorzata</i> ; 6) Stanisław Ignacy Witkiewicz, <i>Szewcy</i> ; 7) Tadeusz Konwicki, <i>Mala Apokalipsa</i> ; 8) Janusz Głowacki, <i>Antygona w Nowym Jorku</i> .
2. Krótkie utwory literackie poznawane w całości i utwory literackie poznawane we fragmentach	
1) Biblia, w tym fragmenty <i>Księgi Rodzaju</i> , <i>Księgi Hioba</i> , <i>Księgi Koheleta</i> , <i>Księgi Psalmów</i> , <i>Apokalipsy św. Jana</i> ; 2) Homer, <i>Iliada</i> (fragmenty); 3) wybrane utwory polskiego średniowiecza, w tym: <i>Lament świętokrzyski</i> (fragmenty), <i>Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią</i> (fragmenty); 4) <i>Pieśń o Rolandzie</i> (fragmenty); 5) Ignacy Krasicki, wybrana satyra; 6) Adam Mickiewicz, wybrane ballady, w tym <i>Romantyczność</i> ; 7) Henryk Sienkiewicz, <i>Potop</i> (fragmenty); 8) Władysław Stanisław Reymont, <i>Chłopi</i> (fragmenty); 9) Witold Gombrowicz, <i>Ferdydurke</i> (fragmenty);	Utwory określone dla zakresu podstawowego, a ponadto: 1) Homer, <i>Odyseja</i> (fragmenty); 2) Dante Alighieri, <i>Boska Komedia</i> (fragmenty); 3) Franz Kafka, <i>Proces</i> (fragmenty); 4) Bruno Schulz, wybrane opowiadania z tomu <i>Sklepy cynamonowe</i> ; 5) Sławomir Mrożek, wybrane opowiadanie; 6) wybrany esej Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, Zbigniewa Herberta.

<p>10) Tadeusz Borowski, <i>Proszę państwa do gazu</i>;</p> <p>11) Gustaw Herling-Grudziński, <i>Imy świat</i> (fragmenty);</p> <p>12) Marek Nowakowski, <i>Góra „Edek”</i> (z tomu <i>Prawo prerii</i>);</p> <p>13) Andrzej Stasiuk, <i>Miejsce</i> (z tomu <i>Opowieści galicyjskie</i>);</p> <p>14) Olga Tokarczuk, <i>Profesor Andrews w Warszawie</i> (z tomu <i>Gra na wielu bębenkach</i>);</p> <p>15) Ryszard Kapuściński, <i>Podróże z Herodotem</i> (fragmenty).</p>	
<p>3. Utwory poetyckie</p>	
<p>1) Horacy, wybrane utwory;</p> <p>2) <i>Bogurodzica</i>;</p> <p>3) Jan Kochanowski, wybrane pieśni, w tym: <i>Pieśń IX</i> ks. I, <i>Pieśń V</i> ks. II; tren IX, X, XI;</p> <p>4) wybrane wiersze poetów epoki baroku;</p> <p>5) Ignacy Krasicki, <i>Hymn do miłości ojczyzny</i>;</p> <p>6) Adam Mickiewicz, <i>Oda do młodości</i>; wybrane sonety z cyklu <i>Sonety krymskie</i> oraz inne wiersze;</p> <p>7) wybrane wiersze: Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Mirona Białoszewskiego, Józefa Czechowicza, Zbigniewa Herberta, Bolesława Leśmiana, Czesława Miłosza, Cypriana Kamila Norwida, Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, Haliny Poświatowskiej, Kazimierza Przerwy-Tetmajera, Tadeusza Różewicza, Juliusza Słowackiego, w tym <i>Testament mój</i>, Leopolda Staffa, Wisławy Szymborskiej, Juliana Tuwima.</p>	<p>Utwory określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:</p> <p>1) wybrane utwory poetyckie z romantycznej literatury europejskiej;</p> <p>2) Cyprian Kamil Norwid, <i>Fortepian Szopena</i>;</p> <p>3) wybrane wiersze: Stanisława Barańczaka, Czesława Miłosza, <i>Traktat moralny</i> (fragmenty), Juliana Przybosia.</p>

Lektury uzupełniające

W każdej klasie obowiązkowo jest poznawana co najmniej jedna pozycja książkowa z listy przykładowych lektur uzupełniających lub spoza tej listy, wybrana przez nauczyciela lub zaproponowana przez uczniów.

Przykładowe lektury uzupełniające	
Utworky do XIX w. (w układzie chronologicznym)	
1)	Sofokles, <i>Król Edyp</i> ;
2)	Arystoteles, <i>Poetyka</i> (fragmenty), <i>Retoryka</i> (fragmenty);
3)	Platon, <i>Państwo</i> (fragmenty);
4)	<i>Dzieje Tristana i Izoldy</i> (fragmenty);
5)	Giovanni Boccaccio, <i>Sokół</i> ;
6)	Erazm z Rotterdamu, <i>Pochwała głupoty</i> (fragmenty);
7)	Tomasz Morus, <i>Utopia</i> (fragmenty);
8)	Mikołaj Rej, <i>Żywot człowieka poczciwego</i> (fragmenty);
9)	Jan Kochanowski, <i>Odprawa posłów greckich</i> ;
10)	Andrzej Frycz Modrzewski, <i>O poprawie Rzeczypospolitej</i> (fragmenty);
11)	Miguel de Cervantes y Saavedra, <i>Przemysłny szlachcic Don Kichote z Manczy</i> (fragmenty);
12)	Pedro Calderon de la Barca, <i>Życie snem</i> ;
13)	Piotr Skarga, wybrane kazanie;
14)	Wacław Potocki, <i>Transakcja wojny chocimskiej</i> (fragmenty z części I);
15)	William Szekspir, <i>Romeo i Julia</i> ;
16)	Wolter, <i>Kandyd, czyli optymizm</i> (fragmenty);
17)	Ignacy Krasicki, <i>Monachomachia</i> (fragmenty);
18)	Jędrzej Kitowicz, <i>Opis obyczajów za czasów panowania Augusta III</i> (fragmenty);
19)	Julian Ursyn Niemcewicz, <i>Powrót posła</i> ;
20)	Stanisław Staszic, <i>Przestrogi dla Polski</i> (fragmenty);
21)	Juliusz Słowacki, <i>Beniowski</i> (fragmenty); <i>Listy do Matki</i> (fragmenty);
22)	Zygmunt Krasiński, <i>Nie-Boska komedia</i> ;
23)	Aleksander Fredro, <i>Śluby panieńskie</i> ;
24)	Johann Wolfgang Goethe, <i>Cierpienia młodego Wertera</i> (fragmenty), <i>Faust</i> (fragmenty);
25)	George Byron, <i>Giaur</i> (fragmenty);
26)	Adam Mickiewicz, <i>Dziady</i> cz. IV;
27)	wybrane utworky epickie okresu romantyzmu: Józef Ignacy Kraszewski, <i>Stara baśń</i> , Victor Hugo, <i>Nędznicy</i> , Edgar Allan Poe, wybrane opowiadanie, Henryk Rzewuski, <i>Pamiętki Soplicy</i> (fragmenty);
28)	Eliza Orzeszkowa, <i>Nad Niemnem</i> ;
29)	Henryk Sienkiewicz, <i>Listy z podróży do Ameryki</i> (fragmenty).
Utworky z XX w. (w układzie chronologicznym)	
1)	Stefan Żeromski, <i>Echa leśne</i> , <i>Ludzie bezdomni</i> ;
2)	Eliza Orzeszkowa, <i>Gloria victis</i> ;
3)	Gabriela Zapolska, <i>Moralność pani Dulskiej</i> ;
4)	Aldous Huxley, <i>Nowy wspaniały świat</i> ;
5)	Zofia Nałkowska, <i>Granica</i> ;
6)	Joseph Conrad, <i>Lord Jim</i> ;
7)	Zofia Kossak-Szczucka, <i>Pożoga. Wspomnienia z Wołynia 1917–1919</i> ;

- 8) Florian Czarnyszewicz, *Nadberezyńcy*;
- 9) Witold Pilecki, *Raport Witolda*;
- 10) Zofia Nałkowska, *Przy torze kolejowym* (z tomu *Medaliony*);
- 11) Kazimierz Moczarski, *Rozmowy z katem* (fragmenty);
- 12) Józef Mackiewicz, *Droga donikąd* (fragmenty);
- 13) Tadeusz Różewicz, *Kartoteka*;
- 14) Józef Czapski, *Na nieludzkiej ziemi* (fragmenty);
- 15) Leopold Tyrmand, *Dziennik 1954* (fragmenty);
- 16) Jarosław Iwaszkiewicz, wybrane opowiadanie;
- 17) Stanisław Lem, *Wizja lokalna, Solaris*;
- 18) John Ronald Reuel Tolkien, *Władca pierścieni. Drużyna pierścienia*;
- 19) William Golding, *Władca much*;
- 20) Bohumil Hrabal, wybrane opowiadania;
- 21) Eugène Ionesco, *Lekcja*;
- 22) Samuel Beckett, *Czekając na Godota*;
- 23) Friedrich Dürrenmatt, *Wizyta starszej pani*;
- 24) Marek Nowakowski, *Raport o stanie wojennym* (wybrane opowiadanie);
- 25) Gustaw Herling-Grudziński, *Wieża*;
- 26) Wiesław Myśliwski, *Widnokrąg*;
- 27) Umberto Eco, *Imię róży*;
- 28) Olga Tokarczuk, *Prawiek i inne czasy*;
- 29) Antoni Libera, *Madame*.

Utwory z XXI w. (w układzie alfabetycznym)

- 1) Petra Dvořáková, *Wrony*;
- 2) Sigríður Hagalín Björnsdóttir, *Wyspa*;
- 3) Paweł Huelle, *Castorp, Śpiewaj ogrody*;
- 4) Cixin Liu, *Wspomnienie o przeszłości Ziemi* (tom I – *Problem trzech ciał*);
- 5) Wiesław Myśliwski, *Traktat o huskaniu fasoli*;
- 6) Tomasz Różycki, *Dwanaście stacji*;
- 7) Andrzej Stasiuk, *Jadąc do Babadag*;
- 8) Mariusz Szczygieł, *Nie ma*;
- 9) Monika Sznajderman, *Pusty las*;
- 10) Dorota Terakowska, *Poczwarka*;
- 11) Olga Tokarczuk, *Bieguni, Opowiadania bizarne*;
- 12) Marcin Wicha, *Rzeczy, których nie wyrzuciłem*.

Proponowane dzieła teatralne i filmowe:

- 1) *Amadeusz*, reż. Miloš Forman;
- 2) *Dekalog*, reż. Krzysztof Kieślowski, wybrane filmy z cyklu;
- 3) *Dziady*, reż. Konrad Swinarski;
- 4) *Elektra*, reż. Piotr Chłodziński;

- 5) *Emigranci*, reż. Kazimierz Kutz;
- 6) *Kartoteka*, reż. Krzysztof Kieślowski;
- 7) *Kordian*, reż. Jerzy Englert;
- 8) *Lawa. Opowieść o „Dziadach” Adama Mickiewicza*, reż. Tadeusz Konwicki;
- 9) *Moralność pani Dulskiej*, reż. Tomasz Zygadlo;
- 10) *Nad Niemnem*, reż. Zbigniew Kuźmiński;
- 11) *Noc listopadowa*, reż. Andrzej Wajda;
- 12) *Noce i dnie*, reż. Jerzy Antczak;
- 13) *Rewizor*, reż. Jerzy Gruza;
- 14) *Rękopis znaleziony w Saragossie*, reż. Wojciech Jerzy Has;
- 15) *Iwona, księżniczka Burgunda*, reż. Zygmunt Hübner;
- 16) *Sanatorium pod Klepsydrą*, reż. Wojciech Jerzy Has;
- 17) *Śluby panieńskie*, reż. Andrzej Lapicki;
- 18) *Wizyta starszej pani*, reż. Jerzy Gruza;
- 19) *Ziemia obiecana*, reż. Andrzej Wajda;
- 20) *Przerwanie działań wojennych*, reż. Juliusz Machulski;
- 21) *W ciemności*, reż. Agnieszka Holland;
- 22) *Pora umierać*, reż. Dorota Kędzierzawska;
- 23) *Twarz, Bódę/Ciało*, reż. Małgorzata Szumowska.

Teksty proponowane do samokształcenia:

- 1) *Słownik 100 tysięcy potrzebnych słów*, red. Jerzy Bralczyk;
- 2) Jan Białostocki, *Sztuka cenniejsza niż złoto. Opowieść o sztuce europejskiej naszej ery*;
- 3) Jan Błoński, *Język właściwie użyty. Szkice o poezji polskiej drugiej połowy XX wieku*;
- 4) Grażyna Borkowska, *Pozytywiści i inni*;
- 5) *Człowiek Grecji*, red. Jean-Pierre Vernant;
- 6) *Człowiek renesansu*, red. Eugenio Garin;
- 7) Włodzimierz Dhubacz, *O kulturę filozofii*;
- 8) Umberto Eco, *Sztuka i piękno w średniowieczu*;
- 9) Karol Estreicher, *Historia sztuki w zarysie*;
- 10) *Formy i normy, czyli poprawna polszczyzna w praktyce*, red. Katarzyna Kłosińska;
- 11) Keith Houston, *Książka. Najpotężniejszy przedmiot naszych czasów zbadany od deski do deski*;
- 12) Johan Huizinga, *Jesień średniowiecza*;

- 13) Jacques Le Goff, *Człowiek średniowiecza*;
- 14) Czesław Jaroszyński, Piotr Jaroszyński, *Kultura słowa. Podstawy retoryki klasycznej*;
- 15) Piotr Jaroszyński, *Człowiek i nauka. Studium z filozofii kultury*;
- 16) Karl Jaspers, *Idea uniwersytetu*;
- 17) Władysław Kopaliński, *Słownik mitów i tradycji kultury*;
- 18) Teresa Kowalik, Przemysław Słowiński, *Królewski dar. Co Polska i Polacy dali światu*;
- 19) Jacek Kowalski, *Niezbędnik Sarmaty*;
- 20) Jakub Zdzisław Lichański, *Retoryka. Historia – Teoria – Praktyka*, t. I i II;
- 21) Tadeusz Lubelski, *Historia kina polskiego. Twórcy, filmy, konteksty*;
- 22) Jan Miodek, *Słownik ojczyzny polszczyzny*;
- 23) Anna Nasilowska, *Literatura okresu przejściowego 1975–1996*;
- 24) *O polską kulturę humanistyczną. Z Mieczysławem Albertem Krapcem OP rozmawia Piotr Stanisław Mazur*;
- 25) Maria Ossowska, *Ethos rycerski i jego odmiany*;
- 26) *Popularna encyklopedia mass mediów*, red. Józef Skrzypczak;
- 27) *Praktyczna stylistyka nie tylko dla polonistów*, red. Edyta Bańkowska, Agnieszka Mikołajczuk;
- 28) Ryszard Przybylski, *Klasycyzm, czyli prawdziwy koniec Królestwa Polskiego*;
- 29) Zbigniew Raszewski, *Krótką historia teatru polskiego*;
- 30) Teresa Skubalanka, *Historyczna stylistyka języka polskiego. Przekroje*;
- 31) Stanisław Stabryła, *Starożytna Grecja*;
- 32) Anna Świderkówna, *Hellenika. Wizerunek epoki od Aleksandra do Augusta, Rozmowy o Biblii*;
- 33) *Wielka encyklopedia Polski*, t. 1 i 2;
- 34) Władysław Tatarkiewicz, *Historia filozofii, Dzieje sześciu pojęć, Droga przez estetykę*;
- 35) Mieczysław Tomaszewski, *Muzyka w dialogu ze słowem. Próby, szkice, interpretacje*;
- 36) Lidia Winniczuk, *Ludzie, zwyczaje i obyczaje starożytnej Grecji i Rzymu*.